

Veronika Šikulová

Nad fotografiami Mareka Mihalkoviča

Záhradky

(Vyvolávanie)

Veronika Šikulová

Záhradky

(Vyvolávanie)

Copyright © Veronika Šikulová 2023

Photo © Marek Mihalkovič 2023

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2023

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-6388-3

Vyvolávanie?

Môj kolega kedysi dostal nápad, že digitálne fotoaparáty by mali mať funkciu spoplatnenia každého záberu, aby stlačenie spúšte viedlo aj k prevedeniu kritického poplatku (postačujúceho na vytvorenie chýbajúcej psychologickkej spätnej väzby) z bankového účtu fotografujúceho na nejaký bohumilý účel. Tým by sa zaplätala psychologická medzera, človek jednoducho nebol stvorený do sveta „zadarmo“, v ktorom stlačenie spúšte nemá žiadny následok, okrem vytvorenia záznamu. Tento nápad logicky inšpiruje aj ďalší krok – za možnosť ukázať niekomu obrázok by mali autori záberov tiež platiť, aby povzbudili diváka poskytnúť reakciu, spätnú väzbu, aby ten obrázok naozaj začal – akokoľvek marginálne – účinkovať v ľudských dejinách, alebo naopak, aby dostal divák satisfakciu za svoje blahosklonné utrpenie.

Fotografia môže byť všetkým možným, to nie je žiadny výnimočný úkaz vo svete, ktorý sa vytrvalo a akoby samovoľne pokusne skladá do podôb, čo sa naskytnú, stačí, aby boli možné – a niektoré majú väčšiu trvanlivosť, iné menšiu. Ja mám rád ten paradoxný aspekt fotografovania: na prvý pohľad sa zdá, že to je ultradokumentárne médium, ale v skutočnosti rovnako platí aj presný opak: fotografia môže spustiť reakcie, ktoré v nás potom „vyvolávajú“ to, čo je tam pripravené, voľné, je to strapatenie a šteklenie cibulovo navrstvených svetov, ktoré zasa akoby nečakali na nič iné, len na vhodnú príležitosť prebojovať sa do prvej línie. Zoskupenie oblačnosti, ktoré dostatočne zreteľne vytvorí pokusnú napodobeninu „diery do neba“, tak tu máme, prosím pekne, zdokumentované to miesto,

kade sa ide do neba, a to v priamom prenose, teda takto to napokon vyzerá. Ako je možné, že sa zrazu s takou presvedčivou členitosťou zjaví na skle nadýchnutý labyrint chodbičiek, ktoré nás pozývajú na cestu? A tá modrá. Nie hocijaká modrá, musí to byť presne istý odtieň, ako dobre mierené bodnutie pri akupunktúre, ktorá spúšťa rezonančne zosilnenú odozvu, a opäť mi ukazuje, že tam kdesi v podpalubí robí svoje nejaké chémie. Nehovoriac o dobre nastavenej červenej, a keď ešte tá farba dostane šancu postupne sa na ploche meniť, viem určite, že tam niekde musí byť aj niektorý z tých odtieňov, nabitých charakteristickým amorfným zárodkom významu.

Pointou obrázku s vodopádom je ornamentálny skok či pád vodnej masy. Zaberá celý záber, aby bola tá štruktúra sama pre seba, v dostatočnej redundancii, aby na nej mal čestné miesto každý pramienok vody, čo stratila pôdu pod nohami, ako na tom slávnom čínskom vojnovom sošnom pohrebisku, na ktorom defilujú tisíce jednotlivcov, a každý z nich je obklopený aurou neopakovanosti. Rovnaký punc má pre mňa fotografia záclony, ktorá znovu vyplňa celé zobrazené pole, a za ňou presvitá a zároveň vrhá tieň akési cudné zelené telo. Záclona, či skôr prostá biela plachta, odvážne vyplňa priestor svojou jemnou štruktúrou, a zároveň je plátňom, na ktorom sa projektuje akési predstavenie.

Ďalšia moja chemická väzba je márnотratne bohatá štruktúra. Môžu to byť stromy, vetvičky, ale vo všeobecnosti akumulácia štruktúrovanosti, trebárs aj smetí či odpadu, na tých situáciách ma vzrušuje bohatstvo rozhodnutí, ktoré tam niekde skryté prebehli a načmárali čínskym písmom svoje posolstvo, v zaujímavej rovnováhe zámernosti s nezámernosťou. Je to vidno aj na zábere domu s kostolom a červenožltým dažďom a neostrou

stromovinou v popredí a ostrejšou kdekade. Je na ňom aj tieň stromu vyprojektovaný na dom, opäť ako v nejakom predstavení. Tieň je zaujímavý svojou zdanlivou nehmotnosťou, hoci je dôkladne ukotvený v takzvanom materiálnom svete. Ako nepriamy obraz niečoho „naozajstnejšieho“ nám hovorí, že nielen týčiace sa telesá v slnečnom svetle, ale aj udalosti, či dokonca slová vedia vrhať svoje tiene.

Napokon, fotografovanie je pre mňa aj aktom zodpovednosti. Zodpovednosti za tucet starých – lebo čas beží – japonských objektívov s presne ukotvenými sklíčkami v kovovom obale, ktorý zvonku odoláva pádom strednej náročnosti, ale zvnútra je s japonskou dôkladnosťou k tým sklíčkam nežný. Každý je dielom majstra, čo vybral špeciálnu kombináciu optických kompromisov, ktorá spravidla zabezpečuje čosi ako mäkké pristátie v nevlúdnom teréne možného.

Hádam toľko.

Marek Mihalkovič

Geometria, zmysel a niečo medzi tým

